

© Werner Krüper

Ocenění EFID za rok 2012

Kvalitní život s demencí v rámci komunity

The
ATLANTIC
Philanthropies

 King Baudouin
Foundation
Working together for a better society

Robert Bosch **Stiftung**

NeF

Iniciativa evropských nadací pro demenci (EFID)
Evropská ocenění 2012:
Kvalitní život s demencí v rámci komunity

V březnu 2011 spojila skupina skládající se z nadací Atlantická dobročinnost (The Atlantic Philanthropies), Fondation Médéric Alzheimer, Nadace krále Baudouina (the King Baudouin Foundation) a nadace Roberta Bosche (Robert Bosch Stiftung) síly, aby prostřednictvím Sítě evropských nadací (NEF) spustila iniciativu pod názvem Kvalitní život s demencí v rámci komunity – Iniciativa evropských nadací pro oceňování projektů souvisejících s demencí (Living well with Dementia in the Community - European Foundations' Initiative on Dementia-Awards). Účelem této iniciativy je zlepšit vnímání demence a podnítit solidaritu na místní úrovni. Jednotčím cílem iniciativy je přispívat ke zvyšování kvality života pro lidi s demencí a jejich pečovatele.

Odměňováním těch nejlepších lokálních iniciativ, které podporují sociální začleňování, pomocí celoevropského systému oceňování usiluje EFID o povzbuzování kontextových projektů na poli budování povědomí o demenci. Nezávislá porota vybrala deset projektů, z nichž každý obdrží cenu ve výši 10 000 €.

Laureáti byli vybráni z celkem 81 projektů, splňujících požadavky. Porota odměnila 10 podnětných projektů, přičemž kandidáty hodnotila podle podmínek sociálních inovací, efektivity projektu, jeho dopadů i udržitelnosti výsledků. Tyto projekty pocházejí z různých zemí Evropy a byly vybrány i na základě relevance svého kontextu. EFID se snaží podporovat iniciativy v těch částech Evropy, kde je povědomí o demenci méně rozvinuté, a proto jsou mezi oceněnými v letošním roce jak „začínající země“, tak i státy s dlouhodobější tradicí péče o lidi s demencí.

Nadace jsou si vědomy toho, že plnou odpovědnost za péči o pacienty s demencí nelze ponechat na neformálních pečovateli a na sektoru profesionální péče. Pro zkvalitnění života lidí s demencí je třeba, aby se péče účastnila i občanská společnost na místní úrovni, a to nejen osvětou a vzděláváním či vyjádřením odlišného, vyváženějšího pohledu na demenci, ale také podporou lidí na místní úrovni při přejímání zodpovědnosti za způsob, jakým jsou lidé s demencí začleňováni a podporováni společností.

Rádi bychom vás vyzvali ke sledování novinek a budoucích zpráv o rozvoji v souvislosti s iniciativou EFID na webové stránce NEF www.nef-europe.org.

Iniciativě EFID byla udělena viněta Evropské komise Rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012.

LAUREÁTI CENY EFID ZA ROK 2012

1. *Bistrot Mémoire*, organizace: *Bistrot Mémoire, Francie*

Popis projektu

První bistro Bistrot Mémoire bylo zřízeno ve městě Rennes v lednu 2004. Od té doby byl tento koncept použit v dalších 41 francouzských komunitách. Nápad byl vyvinut společně skupinou institucí a dobrovolníků. Později byla jmenována správní rada, zahrnující jak lidi s demencí, tak i pečovatele. Bistra Bistrot Mémoire se nacházejí v oblíbených bistrech v centru města a jednou týdně vítají lidi s demencí a jejich pečovatele. V Rennes se každý týden schází okolo 25 lidí, jak profesionálů, tak i dobrovolníků. Bistrot Mémoire je místem, kde se lidé dělí o své zkušenosti a pocity a rozvíjejí sociální vazby. Není to informační centrum, i když informace poskytuje. Posláním projektu je poskytnout lidem s demencí příjemné místo, rozvíjení tolerance, změna pohledu veřejnosti na demenci, podpora pečovatelů, prevence krizových situací v síti rodiny a změna profesionální praxe.

Proč byl projekt oceněn?

Bistrot Mémoire vytváří výjimečné prostředí, kde se mohou lidé s demencí vyjádřit a zároveň být stále součástí komunity. Porotu přesvědčil přístup i poslání projektu, stejně jako jeho úspěch. Rychle se po Francii rozšířil, aniž by přitom ztratil na své původní kvalitě či poslání.

2. *Poradenské centrum pro Alzheimerovu chorobu v Engeru*, organizace: *Generationen Treff Enger, Germany*

Popis projektu

Záměr, se kterým zakládající odborníci tento projekt vyvinuli, bylo učení se jeden od druhého tak, abychom se spolu naučili vzájemně vycházet. Tento princip se snaží posílit rozličné sítě ve městě Enger a nabídnout mladým i starším lidem možnost podílet se na sociálním vývoji. Tento projekt umožňuje lidem s demencí aktivní účast na životě a možnost přijít do styku s lidmi bez demence. Takový projekt se v Engeru mohl zrealizovat pouze díky podpoře místní komunity, majitelů obchodů a místní samosprávy.

Proč byl projekt oceněn?

Demence s sebou přináší izolaci a odmítnutí. Organizace Generationen Treff Enger se to snaží napravovat tím, že nabízí lidem s demencí možnost setkávat se s ostatními členy společenství prostřednictvím řady činností. Tato iniciativa, na první pohled jednoduchá, je úspěšná díky zapojení mnoha aktérů. Stimuluje zároveň i hluboké změny ve způsobu, jakým je na lidi s demencí nahlíženo.

3. *Dům Alzal*, organizace: *Associazione per la Ricerca Neurogenetica o.n.l.u.s.*, Itálie

Popis projektu

Dům Alzal je komunitní stacionář pro lidi s Alzheimerovou chorobou a jejich rodiny, který se nachází v kalábrijském městě Lamezia Terme v nejjihnějším cípu Itálie. Byl zprovozněn v roce 2002 coby první centrum péče o dospělé v Lamezia Terme a dnes nabízí širokou škálu činností, jako jsou ruční práce, aktivity řízené jejich účastníky, organizace jednodenních výletů a krátkých pobytů nebo skupinová setkání a podpora pro rodiny. Denní provoz Domu Alzal je záměrně sdílený s rodinami, mladými dobrovolníky z řad státní správy a studenty, aby se povzbudilo šíření kvalitní sociální praxe a pomoci v rámci komunity. Zapojování lidí ze všech věkových skupin podporuje efektivní mezigenerační komunikaci (mezi mladými, dospělými a staršími lidmi) a zužuje mezigenerační propast, přičemž zajišťuje významnější míru začlenění pacientů do komunity.

Proč byl projekt oceněn?

Porota významně ocenila významný prvek sociální sítě projektu. Projekt Dům Alzal posiluje přirozené sítě tvořené rodinou, komunitou, farností, přáteli a kolegy a klade zvláštní důraz na integraci mladší generace. Zapojením komunity zůstávají lidé s demencí její součástí a snižuje se i izolace a stigmatizace lidí s demencí a jejich rodin, což je v řadě jihoevropských regionů dosud běžná praxe.

4. *Společně za Bruggy přátelské k demenci!*, organizace: *Expertisecentrum Dementie Foton*, Bruggy, Belgie

Popis projektu

Dlouhodobý projekt zaměřený na rozvíjení povědomí o demenci, ve kterém jsou všichni relevantní partneři, jako jsou zdravotnické služby, společensko-kulturní sdružení, místní podnikatelé (např. restaurace a obchody), vzdělávací organizace, veřejné i soukromé služby (např. policie) vyzývání, aby se aktivně zapojili – a to jak individuálně, tak i prostřednictvím různých partnerských struktur – k vytváření komunity, která je přátelská vůči demenci. Projekt si klade za cíl infiltraci města a všech jeho struktur tak, aby vzniklo klima, ve kterém je demence celou komunitou přijímána. Příklady aktivit vzniklých v rámci této iniciativy zahrnují vytvoření webové stránky, rozsáhlá distribuce bezplatného „Průvodce demencí“, organizace elementárních seminářů o demenci a pravidla pro hledání pohřešovaných osob.

Proč byl projekt oceněn?

Centrum Foton dokázalo zapojit nejrozličnější aktéry z řad místní komunity (obchody, vzdělávací zařízení, kulturní organizace a policii). Tento způsob zvyšování citlivosti umožňuje efektivně čelit stigmatizaci lidí s demencí a napomáhat zvyšování úrovně komunikace s těmito lidmi. Koneckonců, práce centra Foton se odvíjí od zásadních hodnot, jakými jsou respekt, tolerance a upřímnost při setkávání se s lidmi s demencí.

5. *Raději společně než sami!*, organizace: Leben mit Demenz – Alzheimergesellschaft Kreis Minden – Lübbecke e. V, Německo

Popis projektu

Během minulého desetiletí vznikly v regionu nejrůznější podpůrné nástroje pro lidi s demencí a jejich rodiny (například centra specializovaných služeb zaměřených na demenci, respitní centra, denní péče, skupiny pro pomoc pečovatelům). Nicméně až do doby, kdy byl spuštěn tento projekt, neexistovaly programy určené výslovně pro lidi s raným stádiem demence. Projekt sestává ze schůzek podpůrných skupin konaných se čtrnáctidenní frekvencí, sportovního programu a každoměsíční aktivity. Aby se mohli zúčastnit i lidé s demencí, vznikla síť dobrovolníků, z nichž mají všichni buď profesní zkušenosti z péče o postižené demencí, nebo byli speciálně pro tento účel vyškoleni.

Proč byl projekt oceněn?

Porota ocenila tento projekt, protože demonstruje inovativní přístup k nabídce pomoci se čtrnáctidenní frekvencí a sportovních programů pro lidi s demencí v počáteční fázi. Tento typ podpůrného programu se sítí dobrovolníků je velmi dobrým příkladem toho, jak lze zlepšit kvalitu života lidí s demencí.

6. *Kampaň - demence*, organizace: Connexia – Gesellschaft für Gesundheit und Pflege – gGmbH, Rakousko

Popis projektu:

Projekt Kampaň - demence se snaží vytvořit ve spolkové zemi Vorarlberg takové podmínky, které by lidem s demencí umožnily účastnit se veřejného a společenského života. Podporujeme komunity, které se snaží vytvářet pro lidi s demencí a jejich rodiny přátelštější prostředí. Od roku 2008 se k nám připojilo 23 modelových obcí (z celkových 96, a s celkovým zastoupením téměř 60% obyvatelstva Vorarlbergu). Snažíme se zároveň zvyšovat celonárodní citlivost veřejnosti a zvyšovat povědomí o demenci prostřednictvím informování (např. prostřednictvím médií, tiskových konferencí, vydáváním brožur, pořádáním akcí, tvorbou filmů, výstav, přednášek ve školách a školkách) a vzdělávání (např. asistentů v rámci sousedství, policistů, prodavačů, řidičů autobusů, bankovních zaměstnanců atd.).

Proč byl projekt oceněn?

Přes omezené finanční prostředky se Organizaci Connexia Gesellschaft für Gesundheit und Pflege – gem GmbH daří mobilizovat řadu komunit po celém Vorarlbersku do boje proti stigmatu, který obklopuje svět demence. Tento exemplární přístup zahrnuje všechny aktéry občanské společnosti, čerpá ze zkušeností německé Aktion Demenz a vytváří originální a efektivní programy.

7. Služby pro lidi s lidmi s časným nástupem demence a pro jejich rodiny, organizace: YoungDementia UK, Spojené království

Popis projektu:

Projekt YoungDementia UK nabízí integrované služby pokrývající komplexní potřeby lidí s časným nástupem demence a jejich rodiny, od diagnózy po období truchlení po ztrátě blízkých. Vyškolený personál se stává partnerem osoby s demencí, vytváří si vzájemný vztah založený na důvěře, účastní se v rámci místní komunity vybraných činností a stará se o to, aby byl přítomný čas využit co nejplněji. Poskytování podpory je pružně přizpůsobeno podmínkám rodiny, ať již se jedná o poskytování informací, praktického či emočního poradenství. Café je aktivita s měsíční frekvencí, navržená tak, aby prostřednictvím všem otevřené komunity bojovala s izolací. Pozitivní zkušenosti a praktiky lze s ostatními službami věnujícími se časnému nástupu demence sdílet na webových stránkách www.youngdementiauk.org či modelováním přístupu k dalším organizacím.

Proč byl projekt oceněn?

Porota zejména ocenila uspokojování potřeb lidí s časným nástupem demence a jejich rodin a hodnotí tento projekt jako nejlepší ve svém oboru. Díky této specifické a individuálně zaměřené podpoře zlepšuje organizace YoungDementia UK výrazně kvalitu života rodin, kterým pomáhá, a umožňuje místním komunitám převzetí iniciativy za vytváření společnosti, která je více začleňující. Projekt je vytvořen na míru lidem ve věku 30 až 65 let a jejich rodinám; pomáhá jim žít tak kvalitně a naplno, jak je to s demencí možné.

8. Družební program asociace Alzheimer's Disease International, Organizace: Foundation Compassion Alzheimer Bulgaria, Bulharsko

Popis projektu

Partnerský program asociace Alzheimer's Disease International je program, který poskytuje podporu fundamentálním aktivitám členů ADI. Díky tříletým partnerským grantům se sdružení Foundation Compassion Alzheimer Bulgaria podařilo dosáhnout následujícího: 1) implementace strategického plánu rozvoje organizace, 2) budování a vyškolení týmu a dobrovolníků, 3) otevření zastoupení v Sofii, 4) navržení a poskytování inovativních sociálních služeb pro rodiny lidí s Alzheimerovou chorobou v Sofii a Varně (centra pomoci a psychologických a právních poradenských služeb), 5) svépomocné skupiny, 6) kavárna Alzheimer's, 7) výroční informace a lobbovací kampaně.

Proč byl projekt oceněn?

V zemi, kde se zdravotnická, sociální, veřejná a inkluzivní politika ve vztahu k demenci teprve rodí (a je vytvářena), je třeba vyzdvihnout snahy sektoru občanské společnosti. Nadace Compassion Alzheimer Bulgaria Foundation připravila rozsáhlý program, jehož cílem je zvýšení citlivosti veřejnosti, vytvoření prvních primárních služeb pro lidi s demencí a jejich rodiny. Partnerství asociace s organizací v jiné zemi umožňuje přenos odborných zkušeností v boji proti sociálnímu vyloučení zakoušenému lidmi s demencí.

9. *Pohřešované osoby, organizace: místní policejní sbor HEKLA, Belgie*

Popis projektu

Tento projekt je příkladem iniciativy zezdola, která vznikla v roce 2006 s cílem lépe zacházet s lidmi s demencí, kteří se v rámci komunity buď ztratili, nebo jsou na útěku. Místní policejní sbor pokrývající 5 samosprávných obcí (HEKLA) přijal za projekt zodpovědnost a svedl dohromady všechny zainteresované strany z komunity, včetně pečovatelských domů, domů pro seniory a nemocnic. Všichni zúčastnění společně podepsali protokol, který usiluje o poskytování účinných postupů pro případ zmizení lidí trpících demencí a mladistvých. Protože čas je při nalezení těchto zranitelných lidí a jejich bezpečnému navrácení zásadní, partneři se dohodli, že budou aktivně napomáhat profesionální komunikaci s místním policejním sborem. To zahrnuje i poskytnutí rychlého přístupu ke kvalitně zdokumentované složce pohřešované osoby, včetně osobních podrobností a informací o tom, kde byla osoba naposledy spatřena. Od zavedení těchto optimalizovaných postupů komunikace jsou nyní pacienti na útěku nalezeni v průměru za méně než 2 hodiny. Tento projekt již byl v Belgii převzat dalšími osmi místními policejními sbory.

Proč byl projekt oceněn?

Tento projekt velmi úspěšně čelí zásadnímu problému a stojí na silné komunitní síti. Vytváří pro lidi s demencí bezpečnější prostředí; ti se teď mohou spolehnout na rychlou a cílenou pomoc, na chápající profesionály a bezpečný návrat domů. Dává i dobrou odpověď na otázku potřeby svobody pohybu, protože často existuje všeobecné přesvědčení, že by lidé s demencí měli být ve svém pohybu omezeni. Projekt dále poskytuje větší jistotu pečovatelům a rodinám lidí s demencí. Porota vysoce hodnotí i skutečnost, že metodologie a nástroje projektu lze snadno převzít i v jiných zeměpisných oblastech a jinými místními policejními sbory.

10. *Oficinas Terapêuticas, organizace: Associação ProfundaMente, Portugalsko*

Popis projektu

Oficinas Terapêuticas je projekt, který vznikl v roce 2004 v soukromé instituci v Lisabonu. Hlavní část projektu se soustřeďuje na skutečnosti, že od okamžiku, kdy je stanovena diagnóza demence, ztrácí daná osoba většinou svůj společenský status. Tento jev platí i pro osoby, které si vytvoří pocit nízké soběstačnosti. Změna ve vnímání vlastní soběstačnosti je cílem tohoto programu, který se snaží poskytnout svým klientům větší nezávislost, rozvíjet jejich staré i nové schopnosti, a to i v případě, že jsou jejich kognitivní schopnosti omezeny. Projekt je realizován za terapeutické intervence řady umělců a řemeslníků a ve spolupráci s komunitními institucemi, jakými jsou například muzea.

Proč byl projekt oceněn?

ProfundaMente se snaží zhodnotit schopnosti lidí, u kterých byla diagnostikována demence, pomocí nejrůznějších aktivit. Tato snaha má dvojí cíl: jednak umožnit těmto lidem znovunalezení sebeúcty a pak také změnit vnímání veřejnosti spojované s demencí. Partnerství s muzei a s lisabonskými zahradami je při dosahování druhého cíle zejména povzbudivé.